

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ І
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ

методичні рекомендації для виконання практичних занять і
самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти ОПП «Готельно-ресторанна справа» спеціальності 241
«Готельно-ресторанна справа» денної форми навчання

МИКОЛАЇВ

2023

УДК 338.48-4

М58

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету менеджменту Миколаївського національного аграрного університету протокол № 7 від 08.03.2023 року.

Укладач:

Н.О. Шишпанова – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

Рецензенти:

А. С. Полторак – д-р. екон. наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту і маркетингу, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв;

Т. Г. Олійник – канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємств, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

© Миколаївський національний аграрний університет, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
ПЕРЕЛІК ТА ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	9
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	26
ПЕРЕЛІК ТЕМ НАУКОВОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	27
РЕКОМЕНДОВАНІ ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНІ АКТИ.....	29

ПЕРЕДМОВА

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування теоретичних і прикладних знань, вмінь та практичних навичок здобувачів вищої освіти у питаннях методології здійснення досліджень світових туристичних потоків, а також теоретичних основ туристичних подорожей, та ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями організації міжнародних подорожей, і міжнародними туристичними організаціями, які координують світовий міжнародний туризм.

Основними *завдання* навчальної дисципліни є: розкрити особливості міжнародного туризму як галузі національної економіки, ознайомити із географією туристського попиту, особливостями міжнародного туризму та державного регулюванням туристичної діяльності в світі.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні, законодавчі та практичні положення щодо методології здійснення світових туристичних потоків.

До системи **компетентностей** належать:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми діяльності суб'єктів готельного і ресторанного бізнесу, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують концепції гостинності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності:

ЗК 03. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 05. Здатність працювати в команді.

ЗК 08. Навики здійснення безпечної діяльності.

ЗК 09. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові компетентності):

СК 01. Розуміння предметної області і специфіки професійної діяльності

СК 03. Здатність використовувати на практиці основи діючого законодавства в сфері готельного та ресторанного бізнесу та відстежувати зміни.

СК 11. Здатність виявляти, визначати й оцінювати ознаки, властивості і показники якості продукції та послуг, що впливають на рівень забезпечення вимог споживачів у сфері гостинності;

СК 12. Здатність ініціювати концепцію розвитку бізнесу, формулювати бізнес-ідею розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

СК 13. Здатність здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

Програмні результати навчання:

РН 02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії готельної та ресторанної справи, організації обслуговування споживачів та діяльності суб'єктів ринку готельних та ресторанних послуг, а також суміжних наук.

РН 04. Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та рекреаційного господарства.

РН 05. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу

РН 06. Аналізувати, інтерпретувати і моделювати на основі існуючих наукових концепцій сервісні, виробничі та організаційні процеси готельного та ресторанного бізнесу.

РН 07. Організовувати процес обслуговування споживачів готельних та ресторанних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

РН 16. Виконувати самостійно завдання, розв'язувати задачі і проблеми, застосовувати їх в різних професійних ситуаціях та відповідати за результати своєї діяльності.

У процесі вивчення дисципліни застосовуються інноваційні педагогічні технології, а саме цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів: комп'ютерні презентації, тестові програми, технології майндмепінгу, система дистанційної освіти Moodle, технології JeetSi, вбудовані в курс на платформі Moodle, ZOOM та інші.

Передбачені неформальні освітні заходи. Здобувачам пропонуються протягом вивчення дисципліни: індивідуальні завдання, участь у вебінарах та семінарах зі страхування, участь у відкритих лекціях, які проводять поза межами навчального процесу, проходження курсів зі страхування, зокрема з автоматизації бізнес-процесів страхової компанії. Здобувач має право самостійно обирати напрям і вид неформальних освітніх заходів. Оцінка їхніх результатів відбувається за наявності документального підтвердження (сертифікат, свідоцтво, скріншот, програма, запрошення тощо). Перезарахування дисципліни або окремих тем відбувається за бажання здобувача на підставі нормативної внутрішньої документації та Положень МНАУ.

Передбачені інформальні заходи освіти. Передбачається, що здобувач у ході життєвого досвіду має застосовувати здобуті знання та результати, наприклад, вивчаючи наступну тему чи готуючись до всіх видів робіт. І навпаки – здобувачі використовують життєві приклади для трансформації їх в освітній процес, зокрема щодо страхування.

Можливості набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти. Набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.279.01-00.2020 із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за

наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувачів вищої освіти (за наявності).

Для навчання з особливими освітніми потребами застосовуються види та форми здобуття освіти, що враховують їхні потреби та індивідуальні можливості. В університеті є пандус, кнопка виклику, а також особа, яка безпосередньо забезпечує інтеграцію здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами. Для здобувачів вищої освіти із особливими освітніми потребами забезпечується доступність навчання, у т. ч. за допомогою системи Moodle.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Здобувачі вищої освіти вже мають володіти базовими знаннями та компетентностями окремих дисциплін циклу загальної та професійної підготовки та дисциплін циклу професійної та практичної підготовки, які заплановані до вивчення освітньо-професійною програмою підготовки здобувачів вищої освіти «Готельно-ресторанна справа».

До переліку дисциплін, які мають бути вивчені раніше, належать: правознавство, основи економічної теорії, етика ділового спілкування, психологія.

**СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ»**

Змістовий модуль		Найменування тем	Обсяги годин			Разом
№	Назва		Лекції	Практичні	Самотійна робота	
1	Змістовий модуль 1. Міжнародний туризм та його роль у світовому економічному розвитку	Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен	4	4	4	12
		Становлення сучасних форм розвитку міжнародного туризму в країнах світу	4	4	4	12
		Статистика міжнародного туризму	4	4	4	12
		Безпека, ризики та туристичні формальності у міжнародному туризмі	4	4	4	12
Всього за змістовий модуль 1			16	16	16	48
2	Змістовий модуль 2. Організаційно-економічні умови діяльності підприємств на ринку міжнародного туризму	Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку	4	4	4	12
		Державне регулювання світової туристичної діяльності	4	4	4	12
		Міжнародні туристичні організації	2	2	2	6
		Стан та перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні	4	4	4	12
Всього за змістовий модуль 2			14	14	14	42
Всього годин по навчальній дисципліні			30	30	30	90

ПЕРЕЛІК ТА ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЯВИЩЕ

Питання для опитування:

1. Поняття про міжнародний туризм.
2. Основні чинники та етапи розвитку туристичної галузі.
3. Фактори впливу на розвиток міжнародного туризму.
4. Соціально-економічна роль туризму в розвитку національної економіки.
5. Соціальна значущість туризму – забезпечення зайнятості; гуманітарне значення туризму.

Практичні завдання:

ЗАВДАННЯ 1.

Дайте коротку характеристику розвитку туризму окремої країни світу (на вибір).

ЗАВДАННЯ 2.

Дати відповіді на питання, що вказані за посиланням та прикріпити файл з виконаним завданням 1.

https://docs.google.com/forms/d/1ksQ2UI9aig9eeq2S1cS0PTgmahmi_ugoq7o62hvSJ_E/edit?pli=1

Теми рефератів до теми:

1. Значення міжнародного туризму для збереження історико-культурних пам'яток, місцевих звичаїв і традицій.
2. Закордонний досвід регулювання екологічного тиску туризму на навколишнє середовище.
3. Передісторія туризму. Основні мотиви подорожей у Стародавньому світі.

4. Основні мотиви подорожей у Середньовічній Європі.
5. Елітарний туризм Нового часу. Технологічні та економічні передумови зародження масового туризму.
6. Трансформація масового конвейєрного туризму у масовий диференційований.
7. Політичні, економічні, демографічні, соціокультурні та науково-технічні фактори формування попиту і пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг.

ТЕМА 2. СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНИХ ФОРМ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В КРАЇНАХ СВІТУ

Питання для опитування:

1. Формування у стародавні часи туристсько-транспортної інфраструктури.
Подорожі в епоху античності
2. Подорожі в епоху Середньовіччя та Відродження
3. Становлення туризму як масового явища

Практичні завдання:

ЗАВДАННЯ 1. Охарактеризуйте цілі подорожей, що були притаманні у різні історичні епохи.

ЗАВДАННЯ 2. Охарактеризуйте основні чинники, що вплинули на розвиток подорожей у різні історичні епохи.

ТЕМА 3. СТАТИСТИКА МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

Питання для опитування:

1. Історія розвитку статистики міжнародного туризму
2. Концепція статистики міжнародного туризму
3. Основні статистичні одиниці туризму
4. Статистика туристських потоків
5. Статистика туристичних доходів і витрат

6. Організація і методи статистичного обліку

Практичні завдання:**ЗАВДАННЯ 1.** Визначити правильні чи неправильні є твердження.

Твердження	+/-
1. У сфері міжнародного туризму існують різні категорії попиту та пропозиції, тому в статистиці цієї діяльності окремо ведеться облік показників попиту (мета поїздки, тривалість перебування) і показників пропозиції (засоби транспорту та розміщення).	
2. Початок систематичному обліку туристських потоків було покладено в першій половині XIX ст.	
3. Відповідно до усталеної концепції, туризм обмежується тільки цілями відпочинку та дозвілля.	
4. Міжнародний туризм – приїзд іноземних туристів, які, оплачуючи товари і послуги, забезпечують надходження валюти в бюджет країни, що приймає, й активізують її платіжний баланс	
5. Активний туризм – це поїздки з туристськими цілями за межі країни постійного місця проживання	
6. Пасивний туризм — виїзд туристів, який виражається впливом національної грошової одиниці з країни їхнього постійного місця проживання	
7. Вихідні методичні принципи статистики вимагають визначення основних показників, тобто одиниць, за якими повинен здійснюватися облік.	
8. Звичне середовище — цей термін вживається з метою виключення з обсягу поняття "міжнародний відвідувач" осіб, які подорожують щодня (щотижня) між своїм домом і місцем роботи (навчання), розміщеним за кордоном.	
9. Звичне місце проживання — при визначенні походження міжнародних відвідувачів враховується країна місця проживання, а не національність.	
10. На підставі наведених показників статистичного обліку здійснюється підрахунок фізичних (кількісних) показників в'їзного і виїзного туризму в масштабі окремих країн, регіонів і світу	
11. Статистика міжнародного туризму включає два основних розділи: статистика туристських потоків і статистика туристичних локацій	
12. Туристський потік — це форма взаємодії між місцем призначення, де є пропозиція (наприклад, туристична привабливість чи атрактивність), і місцем відправлення, де існує попит чи дефіцит подібних послуг і товарів	

13. UNWTO виокремлює шість туристичних макрорегіонів світу	
14. Найвища туристська активність спостерігається в США	
15. Регіональний розподіл надходжень від міжнародного туризму переважно збігається з географією туристських прибуттів	
16. Статистичне спостереження здійснюється, як правило, за допомогою звітності чи спеціально проведених досліджень.	

ЗАВДАННЯ 2. Проаналізувати основні показники діяльності суб'єктів туристичної діяльності в Україні (табл.1).

Таблиця 1. Динаміка суб'єктів туристичної діяльності

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Абсолютний приріст (зменшення), млн грн.	Темп приросту (зменшення), %
Кількість турагентів, тис.од.					
Кількість працівників турагентів, осіб					
Дохід турагентів, грн					
Кількість суб'єктів екскурсійної діяльності, од					
Кількість екскурсійних працівників, осіб					
Дохід екскурсійних працівників, грн					
Кількість туроператорів, од.					
Кількість працівників туроператорів, осіб					
Дохід туроператорів, грн					

ЗАВДАННЯ 3. Проаналізувати туристичний попит України. Заповнити та провести розрахунки таблиць 2-4. Написати висновки.

Таблиця 2. Динаміка в'їзду іноземців та осіб без громадянства в Україну і виїзд громадян України за кордон (осіб)

Рік	В'їзд іноземців та осіб без громадянства в Україну	Виїзд громадян України за кордон	Сальдо
2015			
2016			
2017			
2018			
2019			
2020			

Таблиця 3. Розподіл в'їзного потоку за метою відвідування (згідно Міжнародних рекомендацій статистики туризму 2008 р.)

Мета відвідування	2019 р.		2020 р.	
	осіб	% до загального підсумку	осіб	% до загального підсумку
...				
Всього, осіб				

Таблиця 4. TOP-10 країн по виїзду громадян України за кордон (за даними Державної прикордонної служби України)

Країна	2019 р.		2020 р.	
	осіб	% до загального підсумку	осіб	% до загального підсумку
...				

Всього, осіб				
--------------	--	--	--	--

ЗАВДАННЯ 4. Проаналізувати туристичну пропозицію України. Заповнити та провести розрахунки таблиць 5-6. Написати висновки.

Таблиця 5. Кількість суб'єктів господарювання, зайнятих та найманих працівників на підприємствах та в суб'єктах господарювання за всіма видами економічної діяльності

Показники	2018р.	2019 р.	2020 р.	Абсолютний приріст (зменшення) , млн грн.	Темп приросту (зменшення) , %
Кількість суб'єктів господарювання, од.					
з них фізичних осіб-підприємців, осіб					
Кількість підприємств, од.					
Кількість зайнятих працівників у суб'єктів господарювання, осіб					
Кількість зайнятих на підприємствах працівників, осіб					
з них кількість найманих працівників, осіб					

Таблиця 6. Кількість суб'єктів туристичної діяльності за регіонами (одиниць)

Регіон	2019 р.		2020 р.		Абсолютний приріст (зменшення) , млн грн.	Темп приросту (зменшення) , %
	всього	%	всього	%		

ЗАВДАННЯ 5. Дати відповіді на питання, що вказані за посиланням та прикріпити файл з виконаними завданнями 1-4.

https://docs.google.com/forms/d/1M3AZKiVqXudRWccQSC_updwFR2C3oOKJgw-bS8njV8Y/edit

Теми рефератів до теми:

1. Організація спеціальних статистичних спостережень в туризмі.
2. Країни-лідери за відвідуваннями, надходженнями від туризму і витратами на туризм у світі та Європі.
3. Кількісні оцінки перспектив розвитку міжнародного туризму.
4. Аналіз динаміки міжрегіональних туристичних потоків. Основні рецептивні генеруючі країни для туристичних макрорегіонів.

ТЕМА 4. БЕЗПЕКА, РИЗИКИ ТА ТУРИСТИЧНІ ФОРМАЛЬНОСТІ У МІЖНАРОДНОМУ ТУРИЗМІ

Питання для опитування:

1. Види формальностей у міжнародному туризмі.
2. Особисте страхування туристів.
3. Майнове страхування туристів.
4. Страхування цивільної відповідальності. Безпека в туризмі.

Практичні завдання:

ЗАВДАННЯ 1. Визначити правильні (п) чи неправильні (н) є твердження.

1. Особисте страхування є домінуючим страхуванням у світі.
2. Метою особистого страхування є організація виплати страхового відшкодування окремим громадянам і членам їх родин на випадок виникнення різних подій, що відображаються на житті, здоров'ї та працездатності цих громадян
3. Об'єкти особистого страхування мають вартісну оцінку, яка залежить від строку страхування та віку страхувальника.

4. Дожиття страхувальника дозволяє поєднувати ризикові види страхування з інтересами збереження, що робить надзвичайно привабливим страхування життя навіть в умовах економічної кризи.
5. Основу особистого страхування складає добровільне страхування життя, види якого передбачають виплату страхової суми страхувальником або іншим особами, у зв'язку: з дожиттям до обумовленого в договорі терміну або події; з настанням смерті застрахованої особи.
6. Страховим ризиком при страхуванні життя є сама смерть, бо страховий ризик має два аспекти: померти в молодому віці або раніше середньої тривалості життя; жити в старості, маючи велику тривалість життя, що потребує отримання регулярних доходів без продовження трудової діяльності.
7. Договір страхування життя передбачає можливість індексації, редуціювання страхової суми, та обов'язковість збільшення розміру страхової суми на величину інвестиційного доходу
8. Розмір страхових платежів залежить від документів, необхідних для встановлення причин і розміру збитку, національності страхувальника та ін.
9. При укладанні договору страхування, страхувальник зобов'язаний надати страховику правдиву інформацію, на вибір страховика, що має значення для оцінки платоспроможності страхувальника.
10. Об'єктом страхування виступає: відповідальність за вчиненні пошкодження третім особам.
11. Основні види страхування майна громадян: страхування будівлі, страхування домашнього майна, страхування засобів наземного транспорту, страхування мисливської зброї, страхування, тварин громадян, страхування ремонту квартир, і т.д.
12. Адміністративна відповідальність – це обов'язок працівника відшкодувати збитки завдані ним підприємству своїми явно протиправними діями, згідно з порядком установленого законодавством.

13. Ліміт відповідальності страховика – це верхня межа розміру відшкодування.
14. Страховими ризиками виступають: майно, яке розташоване у застрахованому приміщенні, але не належить страхуванню.
15. В залежності від статусу страхувальника майнове страхування поділяється на: обов'язкове та добровільне.
16. Добровільне страхування – це перелік страхових ризиків, у випадку виникнення яких страховик бере на себе зобов'язання відшкодувати збитки.
17. Підприємства можуть укладати такі види договорів страхування майна: - основні; - додаткові; - спеціальні.
18. За основним договором можна застрахувати все майно, що належить підприємству: будівлі, споруди, передавальні пристрої, силові та інші машини, обладнання, транспортні засоби, риболовецькі судна, знаряддя лову, об'єкти незавершеного виробництва, інвентар, готову продукцію, сировину, товари, матеріали та інше майно.
19. Страхова відповідальність-страхування майна фізичних осіб, що проводиться на випадок створення фінансової безпеки для власника майна.
20. Аварійні комісари- громадяни або юридичні особи, які діють від імені та за дорученням страховика і виконують частину його страхової діяльності (укладення договорів страхування, одержання страхових платежів, виконання робіт, пов'язаних з виплатами страхових сум і страхового відшкодування).
21. Цивільна (цивільно-правова) відповідальність як один із видів юридичної відповідальності суб'єктів господарювання – це встановлені нормами цивільного та господарського права юридичні наслідки за невиконання або неналежне виконання особою передбачених правом обов'язків, що пов'язано з порушенням суб'єктивних прав іншої особи.

22. До добровільних видів страхування відносяться: авіаційне страхування, страхування ліній електропередач, страхування водного транспорту (певних видів), тощо.
23. До обов'язкового майнового страхування відносяться: страхування повітряного транспорту, страхування від стихійного лиха, страхування залізничного транспорту, тощо.
24. Кожна сума, за кожним застрахованим об'єктом, має відповідати вартості, яку страхувальник визначив самостійно.
25. Компенсування завданої шкоди є метою страхування майна.
26. До предметів, що не страхуються відносяться: цінні папери, рукописи, технічні носії, дорогоцінні метали, тощо.

ЗАВДАННЯ 2. Наведіть фактори, які на Вашу думку, негативно впливають на розвиток ринку страхування життя.

ЗАВДАННЯ 3. Охарактеризувати особливості страхування від нещасних випадків різних страхових компаній (табл. 7).

Таблиця 7. Особливості страхування від нещасних випадків на ринку страхування України

Критерії характеристики	СК		
Що є нещасним випадком?			
Перелік страхових ризиків			
Хто може бути застрахованим (можливі обмеження)			
Строк дії договору страхування			
Територія дії договору страхування			
Розмір страхових виплат			
Хто отримує страхову виплату?			
Строк здійснення страхової виплати			
.....			

.....			
-------	--	--	--

ЗАВДАННЯ 4. Розглянути іноземний досвід відповідальності в туристичному бізнесі. страхування професійної Навести перелік країн, де діє міжнародна система «Зелена картка» і довести необхідність її функціонування.

ЗАВДАННЯ 5. Виконати порівняльний аналіз страхування майна в туристичному бізнесі в Україні і в одній із іноземних країн.

Теми рефератів до теми:

1. Стан і перспективи розвитку особистого страхування в туристичному бізнесі в Україні.
2. Стан і перспективи розвитку страхування від нещасних випадків в туристичному бізнесі в Україні.
3. Проблеми і перспективи розвитку медичного страхування в туристичному бізнесі в Україні.
4. Закордонний досвід особистого страхування в туристичному бізнесі та перспективи його впровадження в Україні.
5. Стан та перспективи розвитку майнового страхування в Україні.
6. Досвід зарубіжних країн у страхуванні майна юридичних осіб туристичного бізнесу.
7. Основні види та особливості проведення страхування транспортних засобів.
8. Перспективи розвитку страхування професійної відповідальності в туристичному бізнесі в Україні.
9. Страхування відповідальності власника готельно-туристичного комплексу в Україні: суб'єкти, об'єкти, врегулювання відносин.
10. Створення і функціонування міжнародної системи страхування «Зелена карта».

ТЕМА 5. СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЙНІ ОЗНАКИ МІЖНАРОДНОГО ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ

Питання для опитування:

1. Сутність та особливості ринку міжнародного туризму.
2. Класифікація ринків міжнародного туризму за цілями подорожей.
3. Туристичне районування світу.
4. Сучасні тенденції на міжнародному ринку туризму.

Практичні завдання:

ЗАВДАННЯ 1. Здійснити сегментування міжнародного туристичного ринку за певними ознаками (табл.8).

Таблиця 8. Сегментування міжнародного туристичного ринку

Ознака	Характеристика
географічна	
демографічна	
соціально-економічна	
...	

ЗАВДАННЯ 2. Охарактеризувати фактори формування туристичного попиту у окремо обраній країні.

ЗАВДАННЯ 3. Описати етапи розвитку міжнародного туризму в Україні (табл. 9).

Таблиця 9. Етапи розвитку міжнародного туризму в Україні

Хронологія	Характеристика

ЗАВДАННЯ 4. Використовуючи різні інформаційні джерела та трактування вченими, надайте власне визначення поняття «турпродукт». Вкажіть фактори, які використовуються при його виробництві.

Турпродукт	• це....
------------	----------

Таблиця 10. Фактори виробництва турпродукту

Фактори	Характеристика

ЗАВДАННЯ 5. Опишіть основні особливості туристського продукту (табл. 11.).

Таблиця 11. Особливості туристського продукту

Характерна ознака	Визначення
<i>невідчутність</i>	
<i>нерозривність виробництва і споживання</i>	
<i>мінливість</i>	
<i>нездатність до зберігання</i>	

ЗАВДАННЯ 6. Для вимірювання відносної матеріальності послуг у країнах Європи існує спеціальна шкала відчутності. Вона дозволяє дізнатися, чи здатний споживач візуалізувати послугу до її придбання і якою мірою. Шкала відчутності включає дев'ять позицій. Назвіть які саме?

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

ЗАВДАННЯ 7. Назвіть основні форми концентрації капіталу у міжнародному туристичному бізнесі (табл.12).

Таблиця 12. Форми концентрації капіталу у міжнародному туристичному бізнесі

Форми	Характеристика
Інтеграція	
Диверсифікація	
Конгломерація	

ЗАВДАННЯ 8. Охарактеризуйте причини та умови діяльності транснаціональних корпорацій у туристичній індустрії. Охарактеризуйте позитивні та негативні сторони транснаціоналізації у туристичній індустрії.

ЗАВДАННЯ 9. За даними сайту <https://wtcc.org/> представити Топ-10 готельних брендів на світовому ринку туристичних послуг, станом на конкретну дату.

ЗАВДАННЯ 10. Охарактеризувати основні типи ТНК на міжнародному ринку туристичних послуг (табл.13).

Таблиця 13. Характеристика типів ТНК на міжнародному ринку туристичних послуг

Тип ТНК	Сфера діяльності	Період розвитку	Географія розміщення	Особливості

Теми рефератів до теми:

1. Глобальний, регіональний та локальний рівні формування міжнародного ринку туристичних послуг.
2. Структура міжнародного ринку ділового туризму: бізнес-тури: конгресно-виставковий туризм, інсентив-туризм.

3. Характеристика релігійного туризму: паломництво, екскурсійний туризм релігійної тематики, науковий туризм з релігіознавчими цілями.
4. Лікувально-оздоровчий туризм у світі: сучасний стан та перспективи розвитку.
5. Критерії виділення ринкового сегменту: міжгрупова гетерогенність, гомогенність, вимірність, ємність, доступність для фірми.
6. Психологічне сегментування міжнародного ринку туристичних послуг.
7. Кон'юнктурна оцінка сучасного стану вітчизняного ринку міжнародного туризму.

ТЕМА 6. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СВІТОВОЇ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання для опитування:

1. Цілі та завдання міжнародного співробітництва в галузі туризму.
2. Інструменти регулювання міжнародної туристичної діяльності.
3. Правове регулювання міжнародного туристичного бізнесу.

Практичні завдання:

ЗАВДАННЯ 1. Розглянути сучасні моделі державного регулювання туристичної діяльності. Сформувати методологічні рекомендації щодо вдосконалення моделі регулювання туристичної діяльності в Україні. Значну увагу приділити питанням забезпечення безпеки на туристичному ринку України.

ТЕМА 7. МІЖНАРОДНІ ТУРИСТИЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Питання для опитування:

1. Міжнародні туристичні організації та напрямки їх діяльності.
2. Регіональні туристичні організації та їх роль у розвитку світового туризму.

3. Національні туристичні організації та їх роль у розвитку міжнародного та внутрішнього туризму.

Практичні завдання:

ЗАВДАННЯ 1.

Дати відповіді на питання, що вказані за посиланням:

<https://docs.google.com/forms/d/1xvNV5RAQSwkjO4dXfyM2AMGBuuFehiiUWTfc7rEkm2I/edit>

ЗАВДАННЯ 2. Підготувати доповідь на одну з запропонованих тем:

1. Всесвітня туристична організація (ЮНВТО);
2. Всесвітня рада по подорожах і туризму (ВТТС);
3. Міжнародна асоціація світового туризму (МТ);
4. Міжнародний туристичний союз (ТУІ);
5. Міжнародний туристичний альянс (АІТ);
6. Всесвітня асоціація з питань дозвілля і відпочинку (ВАРА).
7. Європейська комісія з туризму (КЕТ);
8. Європейська туристська група (ЕТАГ);
9. Бюро організацій - членів ЛІТ у Європейському союзі (АІТ-ЕС);
10. Асоціація з розвитку і координації європейських туристичних обмінів (АДСЕТЕ);
11. Туристична асоціація країн Азії і Тихого океану (ПАТА);
12. Туристична асоціація країн Східної Азії (ЕАТА);
13. Федерація туристичних асоціацій країн - членів АСЕАН (ФАТА);
14. Асоціація туристичної індустрії Америки (ТІАА);
15. Конфедерація туристичних організацій Латинської Америки (КОТАЛ);
16. Карибська туристська організація (КТО);
17. Арабський туристичний союз (ЮАТ);
18. Африканська асоціація подорожей (АТА) тощо.

Теми рефератів до теми:

1. Форми організації державного регулювання туристичної сфери в країнах світу.
2. Ключові урядові функції в галузі управління та контролю за розвитком туризму.
3. Найважливіші віхи діяльності ООН в організації системи міжнародного туристичного співробітництва.
4. Спеціалізовані установи ООН, що займаються питаннями розвитку міжнародного туризму.
5. Фактори впливу на величину і структуру витрат туристів під час подорожі.

ТЕМА 8. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Питання для опитування:

1. Туристичний потенціал України.
2. Закон України «Про туризм» – основний документ професіоналу турбізнесу
3. Розподіл видів туризму залежно від критеріїв
4. Класифікація видів туризму за метою подорожей
5. Сталий розвиток туризму – орієнтир для інших видів туризму
6. Систематизація видів турів та їх характеристика
7. Туристичний сленг: спеціальна термінологія для розуміння представників турбізнесу

Практичні завдання

ЗАВДАННЯ 1. Дати відповіді на питання, що вказані за посиланням:

https://docs.google.com/forms/d/1FRx1858_ae7ivnnl-aILOqmbDz1fkAf9cWlQxUcHa1M/edit

Теми рефератів до теми:

1. Географія турагентської мережі світу.

2. Класифікація засобів розміщення у міжнародному туризмі.
3. Національні системи класифікації засобів розміщення.
4. Сучасний стан готельної бази світу.
5. Розвиток круїзного туризму. Навколосвітні подорожі.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота здобувача вищої освіти складається з вивчення матеріалу за допомогою конспектів лекцій, підручників, допоміжної літератури, підготовки доповідей, а також підготовки до практичних занять та участі у заходах неформальної освіти.

Перелік заходів неформальної освіти:

ЗАВДАННЯ 1.

1. Прослухати курс відео на платформі Prometheus. Курс «УПРАВЛІННЯ ДЕСТИНАЦІЯМИ І РОЛЬ ДМО», посилання на курс https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+TOUR101+2021_T1_9/course/

(тести проходити в курсі не потрібно, лише опрацювати теоретичну частину)

2. Дати відповіді на питання, що представлені в гугл-формі https://docs.google.com/forms/d/1FKWX48vHvZcX57z8T_rcdxXZcFTIXvj2i4sxyzkd4M/edit

ЗАВДАННЯ 2.

1. Прослухати курс відео на платформі Prometheus. Курс «УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТА БЕЗПЕКОЮ В ТУРИЗМІ», посилання на курс https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+TOUR101+2021_T1_5/course/

(тести проходити в курсі не потрібно, лише опрацювати теоретичну частину)

2. Дати відповіді на питання, що представлені в гугл-формі https://docs.google.com/forms/d/1Gao_b3Usdjppf0okHzSESosHp8rPTYVPFhuJXq-eeUY/edit

ПЕРЕЛІК ТЕМ НАУКОВОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

6. Значення міжнародного туризму для збереження історико-культурних пам'яток, місцевих звичаїв і традицій.
7. Закордонний досвід регулювання екологічного тиску туризму на навколишнє середовище.
8. Політичні, економічні, демографічні, соціокультурні та науково-технічні фактори формування попиту і пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг.
9. Географія турагентської мережі світу.
10. Класифікація засобів розміщення у міжнародному туризмі.
11. Національні системи класифікації засобів розміщення.
12. Сучасний стан готельної бази світу.
13. Розвиток круїзного туризму. Навколосвітні подорожі.
14. Форми організації державного регулювання туристичної сфери в країнах світу.
15. Ключові урядові функції в галузі управління та контролю за розвитком туризму.
16. Найважливіші віхи діяльності ООН в організації системи міжнародного туристичного співробітництва.
17. Фактори впливу на величину і структуру витрат туристів під час подорожі.
18. Організація спеціальних статистичних спостережень в туризмі.
19. Динаміка кількості туристичних прибуттів та доходів від міжнародного туризму.
20. Країни-лідери за відвідуваннями, надходженнями від туризму і витратами на туризм у світі та Європі.
21. Кількісні оцінки перспектив розвитку міжнародного туризму.
22. Аналіз динаміки міжрегіональних туристичних потоків. Основні рецептивні генеруючі країни для туристичних макрорегіонів.
23. Глобальний, регіональний та локальний рівні формування міжнародного ринку туристичних послуг.

24. Класифікація міжнародних туристичних ринків за цілями подорожей.
25. Туризм з метою відпочинку і розваг.
26. Структура міжнародного ринку ділового туризму: бізнес-тури: конгресно-виставковий туризм, інсентив-туризм.
27. Характеристика релігійного туризму: паломництво, екскурсійний туризм релігійної тематики, науковий туризм з релігіознавчими цілями.
28. Лікувально-оздоровчий туризм у світі: сучасний стан та перспективи розвитку.
29. Проблеми сегментування міжнародного ринку туристичних послуг.
30. Критерії виділення ринкового сегменту: міжгрупова гетерогенність, гомогенність, вимірність, ємність, доступність для фірми.
31. Здійснення сегментування міжнародного туристичного ринку за географічними, демографічними та соціально-економічними ознаками.
32. Властивості туристичного попиту: динамізм, комплексність, еластичність, сезонність.
33. Сучасні тенденції у туристичному попиті та його соціально-економічні модифікації.
34. Етапи розвитку міжнародного туризму в Україні.
35. Кон'юнктурна оцінка сучасного стану вітчизняного ринку міжнародного туризму.

РЕКОМЕНДОВАНІ ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНИХ АКТІВ

1. Kyryliuk I., Shapoval V., Povorozniuk I., Herasymenko T., Lytvyn O. Tourism during pandemic of Covid-19: analysis of the situation and ways out of the crisis. Proceedings of the 36th International Business Information Management Association (IBIMA), 4-5 November 2020, Granada, Spain. P.8888-8897. <https://ibima.org/accepted-paper/tourismduring-pandemic-of-covid-19-analysis-of-the-situation-and-ways-out-of-the-crisis/>
2. UNWTO Tourism Definitions. UNWTO, Madrid, 2019. 55p. DOI: <https://doi.org/10.18111/9789284420858>
3. Кирилюк І.М., Чвортко Л.А. Безпекові аспекти розвитку туризму в умовах пандемії COVID-19. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2021. Вип 17. Т.2. С. 178–189. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.2.17.178-189>
4. Козловський Є. В., Булгакова Н. В. Законодавче забезпечення туристичної діяльності в іноземних державах. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2017. 4. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1061>
5. Литвин, О. (2022). Міжнародний туризм в сучасних умовах кризи і соціально-економічних потрясінь. *Економіка та суспільство*, (40). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-17>
6. Макогін З. Я. Міжнародний туризм : навч. посіб. Центр. спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. - Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2018. 395 с.
7. Подлепіна П. О. Міжнародний туризм, як рушійна сила економічного поступу країн, що розвиваються. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2018. 4. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/pdfbase/2018/2018_4/jrn/pdf/52.pdf

8. Разінькова М. Ю. Міжнародний туризм і його вплив на розвиток міжнародної економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 3. С. 32–36. DOI: [10.32702/2306-6814.2020.3.32](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2020.3.32)
9. Шишпанова Н. О. Страхування як напрям гарантування економічної безпеки туристичного бізнесу. *Modern Economics*, №32. 2022. С.98-103. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V32\(2022\)-13](https://doi.org/10.31521/modecon.V32(2022)-13). URL : <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11749>
- 10.Щербакова Н. О. Стан туристичної галузі України та процес її відтворення в післявоєнний період. *Економіка та суспільство*. № 39 (2022). URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/39>
- 11.Юрченко С. О. Міжнародний туризм : навч. посіб. для студентів спец. «Туризмознавство», «Міжнародні економічні відносини». Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. - 327 с.

Інформаційні ресурси:

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Закон України про туризм від 15.09.1995 № 324/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#>
3. Офіційний сайт Всесвітньої ради з туризму та подорожей (WTTC). URL: www.wttc.org
4. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації (UNWTO). URL: www.unwto.org
5. Сайт державного агентства з розвитку туризму. URL: www.tourism.gov.ua.
6. Туристична статистика України. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/u-2021-roci-v-ukrayini-naybilshe-vitrachali-groshey-turisti-z-oe>

Навчальне видання

Міжнародний туризм

Методичні рекомендації для практичних занять і самостійної роботи

Укладач

Шишпанова Наталія Олександрівна

Формат 60x84 1/16 Ум. друк. арк. 2,0

Тираж 30 прим. Зам. № _____

Надруковано у видавничому відділі

Миколаївського національного аграрного університету.

54020 м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 490 від 20.02.2013 р.